

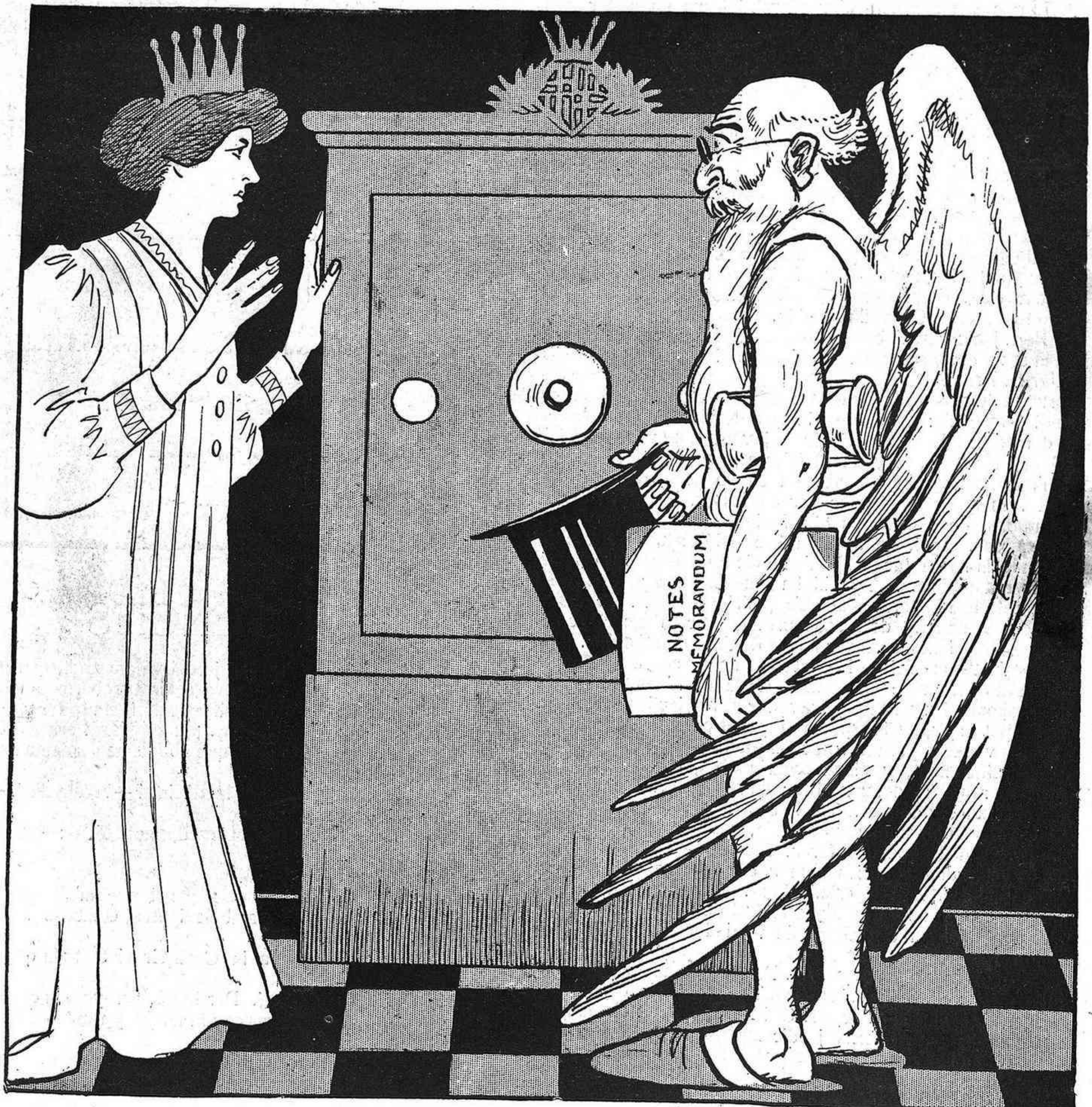
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 30 DE DESEMBRE DE 1910

Núm. 1670 ————— ANY XXXII

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims ————— Atrassats: 20

BALANS DE FI D'ANY

—Deu me la guard, senyora: Venia a fer l'inventari... Què hi ha a la caixa?
—Esgarrif's!... L'única camisa que'm queda pera mudarme!...

L'obra de mossén Pedregosa

A Barcelona hi ha un home representatiu que molta gent ignora. Aquest home es mossén Pedregosa. El dia que vaig conèixer-lo vaig sentir l'impressió de trobar-me davant un Fundador. Jo no crec que molts d'aquells varons eclesiàstics que, en el transcurs heroic del catolicisme, deixaren el nom unit a una ordre religiosa equivalent a una ciutat, tinguessin en la mirada altra espurna que l'espurna que passa per moments en els ulls de mossén Pedregosa quan us parla de la seva obra.

Jo tinc una sensació d'extranya dolcesa en poder avui estrenyer *fraternalment* la mà d'un capellà. Jo, que no soc catòlic, me sento lligat an aqueix home quasi diré per una comunitat de sacerdoti. Sentint-lo conversar se'm comunica el seu foc, y—tal com sona—*ploro* d'emoció religiosa. Es que hi ha, diríem, un jardí filosòfic ont els homes vinguts de les més diverses procedències mentals se troben en una mateixa cordialitat.

Jo he seguit a mossén Pedregosa a través les sales del seu doble Asil. Mossén Pedregosa, com se sab, se dedica a la tasca de rehabilitar els caiguts, de recollir els condemnats, a la sortida de la presó, y ajudant a recomensar la vida. L'Asil es doble, us deia, perquè's compon de dos graus, inferior y superior, segons els efectes produïts en l'asilat per la nova vida. El primer grau es el Patronat de Lliberts; el segon grau es el Casal de Família.

Pera judicar be l'obra d'aquet fundador es precis veure'l en la seva escena propia, entre'ls recollits per la seva mà paterna. Ara, entre dues portes, passa un noi vagament esporuguit de mostrar-se; la nostra mirada sobre aquet noi es una interrogació: ¿quin misteri negre de vida passada s'oculta darrera'ls ulls esperonejants de joventut, de vaga malícia? ¿Quin fet, un dia, va tacar socialment, aquella vida? La mà de l'apostol ha cobert aqueixa taca ab una tutela que val molt més que una absolució de confessor. Y entorn nostre cada porta de cambra es el refugi d'una d'aquelles vides a recomensar. Aquí, en aquesta habitació, sobre'l somni de cada nit, hi ha la taca roja d'un delictes de sang, tal vegada la mort d'un home. Aquí hi ha l'innoblesa d'un furt. Més enllà tota una historia que no's podria contar... Y mossén Pedregosa, en mitg dels seus protegits, clou els ulls cada vespre fantasiant envolades noves de l'obra inagotable.

—¿Veure?—me deia.—He intentat fer ab els meus asilats una petita escola de ciutadania. Cada un d'ells té llibertat pera espontaniar sense cap trava les seves inclinacions. Pot sortir, pot llegir, se li respecta el secret personal. Y a taula, se fan a vegades petites votacions polítiques, s'aprèn a discutir pacíficament, y ningú creuria ab quina pau conviuen carlins y radicals, domant el foc d'unes naturaleses que no són precisament dolces... Tot lo contrari!

Un armonium, a un recó de sala, ve a esser la lira d'Orfeu pera aquelles petites feres. Mossén Pedregosa coneix be el valor de la música com a ennoblidora de l'esperit. Aquest home ignora el criminal nat. Té per primer principi una creencia absoluta en la possibilitat de la correcció. Y tot escoltant-lo, el seu optimisme de fundador us penetra y us conforta.

—Això es el pati *sportiu*. Pera'l joc de pilota, sobre tot. Y miri: els nois veïns acudeixen aquí, els diumenges, a jugar ab els meus protegits. Oh! Però, això sí: abans d'admetre un d'aquets externs jo dic sempre an els meus: entreu-vos be de sí's tracta d'una persona digna, perquè ja sabeu que aquí no hi ha més que gent honrada y bona!

***

Amics meus, encara queden cristians. Mossén Pedregosa n'es un. Ell ha alcansat, per sobre el seu mateix sacerdoti, a concebre la religió com a cosa que's tacaria si se l'imposés per la violència, despertant, en el forsat a rèbre-la, l'odi natural a la mateixa cosa rebuda, com una violació de l'esperit.

Jo vaig conèixer a mossén Pedregosa per haver tingut la sort d'interessarlo en un gest de pietat meua sobre un desgraciat que sempre recordaré ab dolor. No cal dir de qui parlo. Junt ab mossén Pedregosa vaig recórrer un dia el petit transcurs que trepitjaren les darreres passes d'aquell desgraciat. A través els ulls de mossén Pedregosa jo traslluia, ab tot respecte pera'l secret confessional, els drames de consciència que ell sabia, y tal volta, tal volta, la clau de la tragedia ciutadana que ell posseïa, sense dret a revelar-la... Jo he sentit sempre, devora ell, aqueixa corrent de profunda amistat que us sobta fins al fons de l'esperit davant la noblesa de ben poques persones. Y quan ell y jo ens hem estret la mà, en una regió espiritual ont no caben distincions de creències, perquè un mateix sentit de bé ajunta les ànimes, jo he comprès que una super-religió ens unia com a veritables confreres, per sobre tots els ministeris y totes les investidures. Y me n'he sentit reconfortat.

Desde allavors mossén Pedregosa es un dels meus germans de fe, y'm sento noblement envejós del seu ministeri.

GABRIEL ALOMAR

L'Esquella de la Torratxa

Desitja als seus amics, lectors y col·laboradors

felís any nou

ab molta prosperitat, molta llibertat

y poc lerrouxisme

CONFIDENCIES

Aquesta vegada no vaig ser jo qui va anar a buscarlo an ell, sinó ell qui, per carambola, va venir a trobar-me a mi.

Velsaquí que l'altre dia, a mitg dematí, sento trucar a la porta de casa. M'also, obro, y... ¡oh sorpresa! era en Xanxes, el gran municipal Xanxes, que ab ademan solemne m'allargava un paper.

—¿Que veniu a portarme la dècima?—vareig dirli.—Ja heu fet tard.

—No, señor—va contestarme ell, molt digne:—eso que le llevo es la fulla del padró.

—¡Ah!...—

Ja varem serhi. Li prenc el paperot que m'allargava, y sense entretenir-me en preambuls inútils, comenso a ferlo cantar.

—Y doncs ¿què diuen a la Casa Gran? Sembla que n'hi estan passant de grosses?

—Hombre... creo que sí. Por lo menos, yo nunca había vist á esa chent con unas caras tan largas y tan tristes.

—Voleu dir els concejals...

—Claro!... ¿Qué otra chent hay allí que no sea esa?

—Oh, no! Jo tinc entès que ara freqüenten la Casa molts altres tipos.

—Ya veo la indirecta. Usted se refiere á esos majos que, los días de sessió, van allí á aplaudir á los conspicuos del partido...

—Y als que hi van a vendre mines. ¿Què'n sabeu d'això?

—¿Del bullit de las aguas?... Que no las tienen todas consigo.

—¿Totes?... Ni totes, ni part, ni gens. Si fins s'ha arribat a dir que les tals aigües no existeixen més que en l'imaginació dels que han ideat el negoci.

—No tanto, no tanto!... Yo le aseguro á V. que la cosa dista mucho de presentarse tan seca como se supone.

—¿Còm ho sabeu?

—Porque veo que hay muchos que pretenden sucar.

—¿En el cubell de l'aigua?

—O en el de las razones, que dicen ustedes en los diarios.

—Be!... Y del batlle nou, ¿què me'n conteu?

—Nada. Me parece un perfecto barquillo.

—¿Còm?

—Un neula. Si la pólvora no existiese años há, lo que es él, no creo que llegase á inventarla.

—Però ¿còm se les pren les actuals qüestions municipals? ¿No'n parla ell per allí?

—No. Se ve que el hombre tiene por de meterla y, para no enredarse, procura no abrir apenas la boca. Cuando alguien le pregunta sobre los asuntos de actualidad, arruga la

COMENTANT EL FAMÓS DEBAT

—La cosa va anar aixís: parla l'Azcárate, y l'aureola d'en Lerroux cau per terra... Parla tot seguit l'Iglesias, y, aleshores, recau...

—Sí, vaja... Aixís no es extrany que l'anessin a esperar a Sant Vicents...

frente y dice: «Ah!... El agua?... Hay que agua...rdarse... La cal?... Cal...ma, cal...ma...»

—Be la sab prou llarga, doncs. Suposo, de totes maneres, que a la Casa Gran tindrà els seus consellers, els seus homes de confiança...

—No lo creo. El no se fía de nadie más que de Ferrer y Bittini, su secretario particular, que se lo estudia todo, se lo repasa todo y se lo apunta todo.

—Y en Vinaixa, ¿què fa?

—Vichila á Mir y Miró.

—¿Y en Mir y Miró?

—No pierde de vista á Vinacha.

—Es dir que l'armonia, entre'ls lerrouxistes...

—Sólo existe en apariencia y mientras el público les está mirando. ¡Ah!... Si no fuese que el amo les contiene, y con el San Cristo gros del buen nombre del partido sabe reducirles al silencio y obligarles á ocultar sus odios, momentos hay en que se oírían cosas buenas, pero buenas de verdad...

—¿Sobre què?...

—Hombre... Allá en la escollera del puerto, ¿no ha visto usted pescar nunca?... El pescador que saca una triste sardina mira con malos ojos al que ha tenido la suerte de pescar una merluza ó un salmón de regular tamaño.

—Xanxes... ¡ni una palabra más!..

—Sí, ya hemos charlado bastante. Ahí queda la hoja, y á ver si por fin hacemos un padrón bien hecho y conseguimos saber de veras cuántas personas hay en la ciudad.

—¿Voleu dir que tots els que figurin en el cens seran, efectivament, persones?—

En Xanxes no'm va tornar resposta. Y rient, ab aquella maliciosa rialleta que tanta fama li ha donat dintre del *cuerpo*, se'n va anar lleuger escales avall a continuar el repartiment de les fulles.

MATIAS BONAFÉ

31 DE DESEMBRE

—Ho veus, ara, tontet, quants dies té aquest any?
—Dos dies.
—Com, dos?... Quants nassos té aquest home?
—Ne té un... Però es un que'n fa dos.

MUNICIPALESCA

Setmana de calma relativa, després d'uns dies de fonda agitació.

El fet digne d'esmentarse, per lo comic, ha sigut el d'haver deixat de repartirse els *bonos* de beneficencia que tots els anys, per Nadal, l'Ajuntament solia distribuir.

La majoria lerrouxista ha dit enguany que la celebració del Nadal es cosa d'*atrassats* y *reaccionaris*. La majoria troba que lo millor es que per Nadal dejuni el pobre, que s'aconsolarà de la pena passada menjant per Cap-d'any... Com si en el món no fossim tots germans, y com si, tractantse de mirar pel ventrell, no els fossin, als regidors, tots els dies iguals.

Els autors d'aquesta determinació poden vanagloriarse d'haver escupit al cel, com acostuma a dirse. Perquè essent els regi-

dors els encarregats de distribuir els *bonos* y sabent del modo que, per negres y rojos, acostuma la caritat a practicarse aquí, tot fa suposar que la major part d'aquells van a parar a mans de correligionaris més o menos necessitats, a no esser que hi hagi *amic del poble* prou fresc pera protegir a l'enemic, en comptes d'afavorir al lleial...

En tant no se'ns demostri lo contrari, tenim dret a creure que'ls agraciats ab els *bonos* municipals havien d'esser, en aquet Nadal que acabem de passar, els amics, els protegits y correligionaris dels senyors que formen la plana major de l'Ajuntament, que a l'estrenyer el ventre durant les darreres festes hauran conseguit dugues coses: badallar de gana y contemplar com l'enemic, el mateix enemic a qui's volia mortificar, se riu d'un radicalisme que aixís converteix als qui el professen en les seves primeres víctimes.

Y si el correligionari, privat de celebrar poc ni molt la festa de Nadal, s'atura a pensar que ni un sol dels regidors ha deixat d'ornar la seva taula ab alguns extraordinaris a l'hora que ell dejunava, ajúdinme a sentir.

Queraltó-Canalejas

AMPLIACIÓ A UN TELEGRAMA

A aquestes hores, el President del Govern haurà rebut el següent eixamplament a una comunicació telegràfica que'l descalificat metge de Barcelona li envià dies enrera, aclarint la foscor de les entitats que representa:

«Senyor President del Consell de ministres: Jo, el president de l'*Institut Medic-Social de Catalunya*, compost de trenta socis, pel cap baix; jo, president del *Comitè de Salut Pública*, que anem a crear; jo, ex-president de la Secció

Res: una altra manifestació d'aquesta constant paradoxa que es el lerrouxisme, quina essència està principalment en la màxima jesuítica que diu: *fes lo que't dic y no miris lo que jo faig*.

***

A l'hora que aquestes ratlles vegin la llum s'hauran ja reunit els vocals associats, aplec de contribuents cridats, per ministeri de la llei, a intervenir en l'aprovació d'aquet seguit de barrabassades conjuminades pels regidors enemics de la ciutat, y en la sanció de les quals té el poble fixos els ulls.

No sabem lo que en la sessió passarà, per més que siga la nostra opinió la de que tots y cada un dels senyors que componen la junta de vocals associats haurà aquet cop sabut com mai deixar l'honor seu, que es el de Barcelona, al lloc que de dret li correspon.

Una cosa es *fer* de regidor, y un'altra molt diferenta esser ciutadà barceloní.

JUST

□ ————— □□ ————— □

Cap d'any

Cap d'any! Quantes ilusions pera'l nou transcurs de l'any! Quantes determinacions que's volen seguir ab afany triant els camins més bons!

Qui no busca, ab fe rendida, el goig sense perjudicis! Qui no intenta pendre mida per vorejà'ls precipicis ont hi pot perdre's la vida!

Qui no diu: «—D'ara endavant seré un altre, ho asseguro; més que assegurarho, juro que, al treball sempre constant, miraré d'estalvià un duro.»

Qui no diu a sa promesa: «—He fet determinació de ser un altre; la raó es que'l ser solter me pesa, y aquest any... a cal rectò.»

Quin comerciant, tot mirant els llibres, no suma y resta, y, per poder tirà avant, dintre sa cansada testa no forja més segur plan!

Qui no's creu prou euardit a complir son pensament de nova empenta, nou vent que'l duga al port enriquit ab exit sempre creixent!

Tothom diu prou lo mateix: «—Any nou, vida nova, sí.»
¿Voleu dir que algú ho compleix?
Jo sempre ho dic, y a la fi... sempre'm quedo a mitg camí.

LLUÍS MILLÀ

TALLES

EN BERENGUER: —Desenganyinse, pera regidors d'altura, quan jo vaig esser a l'Ajuntament.

L'HOME LLARG: —Deixi's de romansos: pera regidor d'altura, el dia que me'n fassin a mi.

de Medicina del Congrés de la Tuberculosis; jo, proxim condecorat ab la gran creu d'Alfons XII en premi d'haver organitzat aquell grandiloqüent certamen, junt ab altres candidats que havem sollicitat poder adornar nostres pitreres ab aquella honorable y monàrquica condecoració, encara que siguem republicans radicals, y jo, además, socialista, anarquista y ex-catalanista; jo, en representació de 123 societats polítiques y obreres y que tinc a la meua mà pera llesnarles a la *Revolución*, com en Lerroux té les seves; jo, en representació de prestigioses personalitats mèdiques, d'aquelles que *han llegado al pináculo de la sabiduría*, dec ajuntar les següents adhesions a la meua personalitat honorable de R. O.:

»La Gatzara Continua; els Descarregadors de Combustible Radical, societat que té per objecte la *Caza del Pueblo*; les *Damas Rojas*, y, ara fa poques hores, les Tres Classes de Vapor.

»Rebi un altre homenatge de son protegit. Saludi al nostre gran Merino.—Q.»

L'editor, home immortal

Com a resultat d'una campanya empresa per en Cristofol de Castro s'ha constituït a Madrid una entitat batejada ab el títol d'*Associació de publicistes*.

Se proposa la nova agrupació, segons se desprèn dels acords presos y que tinc a la vista, vetllar per la custòdia y la defensa dels interessos morals y materials de l'*Associació*. Editar y administrar les obres dels autors aplegats en les seves llistes, amén d'algunes cosetes més que no enumero per entendre que corresponen ja a un ordre merament secundari. Sols pera abreviar diré al llegidor que es el fi primordial de la nova *Associació* excloure del mercat literari la part que ara hi té l'editor, o restar, al menys, an aquet tota l'importància que bonament se puga.

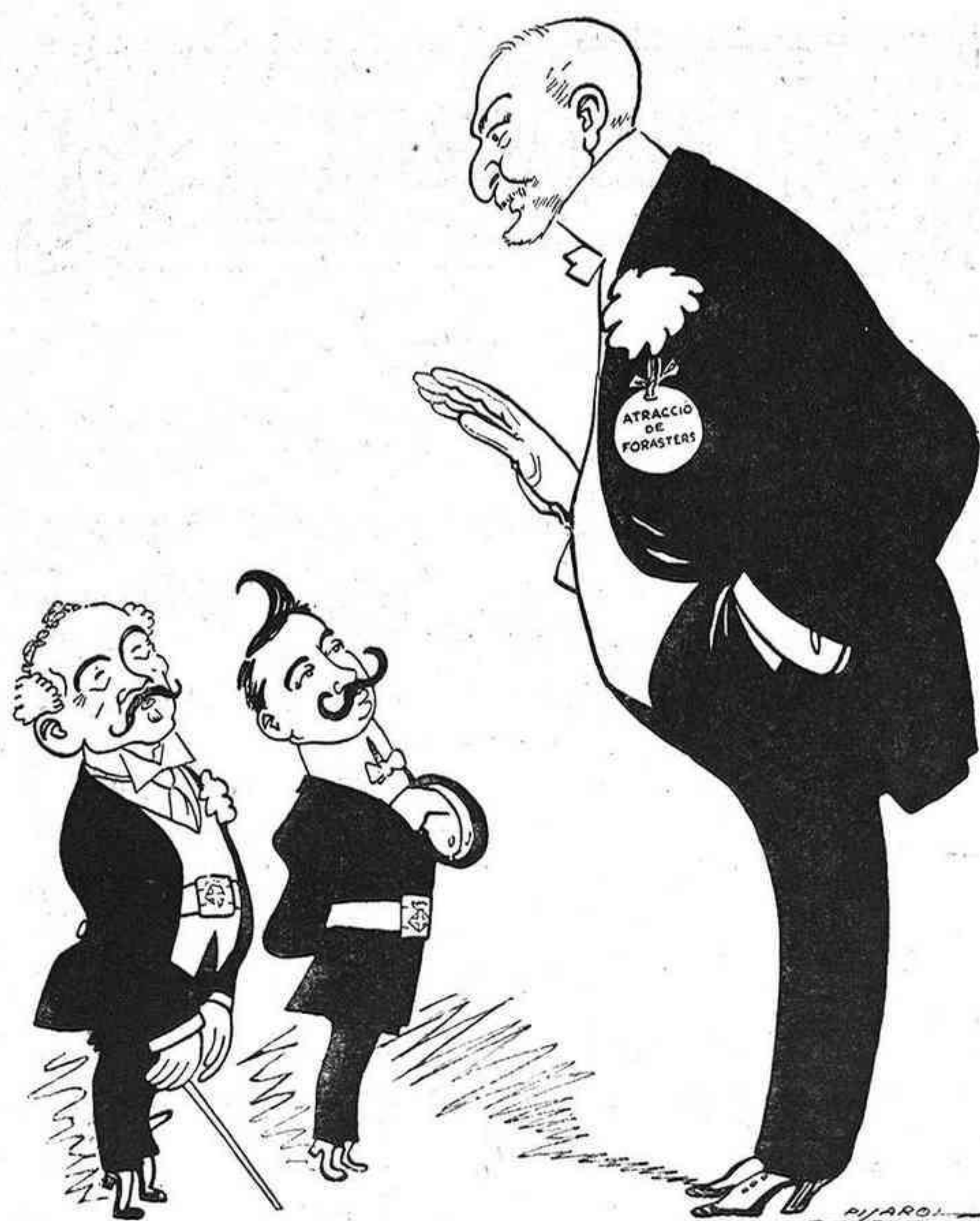
Després d'una serie d'articles d'en Cristofol de Castro, articles seguits de tantes altres encoratjadores respostes formulades per alguns animosos escriptors, se procedí l'altre dia, en una dependència de l'Ateneu madrileny, a la constitució de les corresponents comissions, encarregades de dur a cap els extrems acordats. L'*Associació* havia posat, moments abans, lo que podriem dirne la seva primera pedra al aprovar l'articulat en el qual exposa els seus fins.

L'idea propagada per en Cristofol de Castro y els seus amics està molt lluny d'esser cap cosa nova. Sense necessitat d'acorre a Madrid, hem arribat a perdre'l compte de les agrupacions de tota mena que, pera eliminar les empreses editorials, a Barcelona s'han fundat. Desde temps immemorial, del dia, ja llunyà, en que va escriure l'home el primer llibre, que ve l'escriptor desfentse en impropis contra l'editor, al qui considera el seu més gran enemic, quan no l'esperverador butxí. Els xistes, els carrecs y les diatribes que pera flagellar als editors s'han escrit y publicat, no tenen fi ni compte. Ens sembla que no exagerariem si deiem que,

FILOSOFIES CONSOLADORES

—L'Azéarate... en Pau Iglesias... Bueno!... «Més vai anar sol que mal acompanyat.»

TOT PER L'«ATRACCIO»

—Y a qui pensa dedicarlos aquets petits monuments en projecte?...

—No se sab encara, però no s'impacientin... Tractantse de petites estatuës, ja poden suposar que escullirem gent petita.

de sumarlos, depassaria potser, el seu total, el doble del nombre de llibres que en totes les llengües de la terra y en tots els països, desde que'l món es món, s'han publicat.

Deia que l'iniciativa no es nova. Si no estic trascordat, afirmaria que ara mateix existeix entre nosaltres alguna d'aquestes empreses o entitats dedicades a la publicació de llibres, prescindint de tot caracter d'utilitaria materialitat. Es més; segons no fa gaire vaig llegir, se tracta encara de fundarne un'altra. Un'altra!

Ademés, y deixant de banda lo que en igual sentit pugua haverse fet en altres països, recordo en aquet moment que fa uns dos mesos se desferen, alguns diaris de París, en elogis a una senyora que tingué la sort de veure acomplida empresa tan dificil com ho es, per lo vist, la d'haver imprès un llibre pel seu compte, enviantne a continuació uns quants exemplars als llibreters, prescindint del paper que en totes aquestes operacions l'editor acostuma a jugar. Recordo, com dic, que d'això'n feu la premsa parisenca un gros plat, fabricant, per cert, pel sol fet que'l gest de l'escriptora representava, un gegantesc reclam a l'entorn d'un llibre que no passà d'esser una novela mitjana, parella en mereixements a tantes com cada dia se'n publiquen, y quina actualitat detenten no més les hores que tarda en sortir un volum tan banal y insipid con ell.

Tornant a lo de Madrid, me sembla que'ls escriptors acoblats sota el nom de l'Associació de publicistes no han sospesat ben be tot l'alcans y tota la transcendencia de l'acte que's proposen realisar. Y no es que no siga partidari de que, per quants medis tinga al seu alcans, procuri l'escriptor treu-

re el major profit possible de lo que representa el seu treball. Ni'm sembla tampoc gens malament que's miri de suprimir o anular l'editor, majorment si, com s'assegura, es aquet la mena d'home que molts suposen.

Dic que'm sembla que no han meditat els escriptors madrilenys tot l'alcans y tota la transcendencia del seu gest, y m'arriscaria y tot a afegir que, igual a lo succeit altres vegades que s'ha tractat de dur identic proposit a la practica, dubto que'n Cristofol de Castro y els seus seguidors fassin res digne d'esmentarse.

M'ho fa creure el saber que'l nombre d'escriptors que necessiten l'editor pera tenir a qui clavar la culpa de la seva ineptia puja molt més que no pas els altres.

Els autors de tantíssimes llaunes com els llegidors ens empenyem en no comprar, ja qui carregarien el mort dels seus fracassos, de prosperar el projecte acariciat per en Cristofol de Castro y els seus amics?

Boy

L'ANY

Les convencionals divisions que del temps ha fet l'home han arribat a adquirir una existencia quasi real. Els anys, per exemple, venen a tenir, pera'ls homes, que'ls han ideat, una mena de personalitat concreta. Hi ha anys, existeixen els anys... Y aquets són bons o dolents, alegres o tristos, abundosos o pobres, prosperos o desgraciats. Quan l'any mor, en les darrerries del Desembre, experimentem l'impressió de que, en efecte, quelcom acaba. Y quan l'any novell neix al comensar el Janer, ens sembla que, en ple hivern, un aire d'aubada renova la vella mare terra. Es una primavera ideal abans de la primavera natural. Y el sentiment esperansant d'una vida nova ens fa suportar millor les inclemencies del temps, la enemiga fredor del glas, de les neus, de les gebrades y dels vents.

L'any fina... Es l'any cristià de 1910. En les hores posterres de l'anyada es oportú recapitular els fets principals esdevinguts en el seu transcurs. Els comerciants y els industrials passen balans. Nosaltres, cronistes ciutadans, en passarem també, mentres ve l'any nou ab sa amable càrrega de promeses, d'esperanses, de projectes, d'ilusions.

* * *

Obrim el nostre llibre de records, frescos encara... Barcelona-1910.

El dia primer de Janer, al constituirse'l nou Ajuntament, els lerrouxistes ja donaren proves de la seva absorbent ambició, atribuintse, en la distribució dels carrecs consistorials, una part excessiva.—La noble campanya en pro dels presos y processats pel fets de la setmana de Juliol de 1909 prengué una forta empena a principis d'any. El diumenge dia 16 de Janer, una imposant manifestació de cent mil ànimes portà als carrers de la capital catalana el clam de lliberació.—Les proposicions del diputat provincial senyor Folguera y Duran relatives a la llengua catalana promogueren una polèmica, que aviat se feu agre, per havershi oposat el president de la Diputació, senyor Prat de la Riva.—El pas del cometa d'Halley, en les darrerries de Janer, despertà la curiositat dels barcelonins.

En el mes de Febrer, per primera vegada a Barcelona y a Espanya, vegerem el vol magnific d'un aeroplà. Fou el francès Mamet qui'ns feu sentir l'emoció que causa l'aucell mecanic.—Al pujar al poder el senyor Canalejas dimiti l'arcalde senyor Collaso, y fou nomenat en el seu lloc el senyor

Roig y Bergadà.—A darrers de Febrer se concedí un indult als encausats per conseqüència de la revolució de Juliol.

Ab data del primer d'Abril foren firmades a Barcelona les bases del nou partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana, que dies després meresqueren l'aprovació de les tres Assamblees de federals, nacionalistes republicans y d'Unió republicana.

Les eleccions de diputats a Corts, celebrades el dia 8 de Maig, donaren cinc diputats al partit radical, dos a l'Esquerra catalana y cap als regionalistes. Els tres partits aplegaren, respectivament, 30.000, 24.000 y 16.000 vots.—El dia de Corpus (26 de Maig) el senyor Cambó donà al teatre Principal una conferència sobre la ruptura de la Solidaritat catalana, conferència que fou discutidíssima.

Les titulades festes de Primavera, organitzades pels lerrouxistes, resultaren un deplorabilíssim fracàs y una dilapidació dels diners dels municipi.—Les mesures que la majoria lerrouxista de la comissió de consums volgué pendre contra alguns empleats y industrials foren causa de sessions tumultuoses, y, una d'elles, de la retirada de les minories, que s'oposaven a que's discutís la qüestió sense'ls suficients elements de judici.

Els projectes y disposicions del senyor Canalejas sobre la qüestió religiosa produïren en la nostra ciutat una considerable agitació, celebrantse actes en pro y en contra.—En la nit del 22 de Juliol, el senyor Maura, al baixar del tren en l'estació de Fransa, fou objecte d'un atentat per part del jove lerrouxista Manuel Posa, qui li engegà tres trets de pistola browning, dos dels quals feriren lleument a l'ex-president del Consell de ministres.—L'aniversari de la setmana tràgica passà ab relativa tranquil·litat, sense produir les pertorbacions que's temien.

A principis d'Agost, ab motiu de vendre'ls carlins, per les Rambles, un discurs del diputat don Dalmau Iglesias sobre'l terrorisme barceloní, hi hagué esvalots y algunes topades entre carlins y lerrouxistes. El jove radical Josep Ulled resultà ferit.—Els radicals de l'Ajuntament volgueren anular, ab els seus vots, el fallo del tribunal que designà al mestre Lamotte de Grignon com a director de la Banda municipal, ab l'intent d'imposar al mestre San José; la vituperable conducta dels regidors lerrouxistes aixecà un gran clam de protesta.

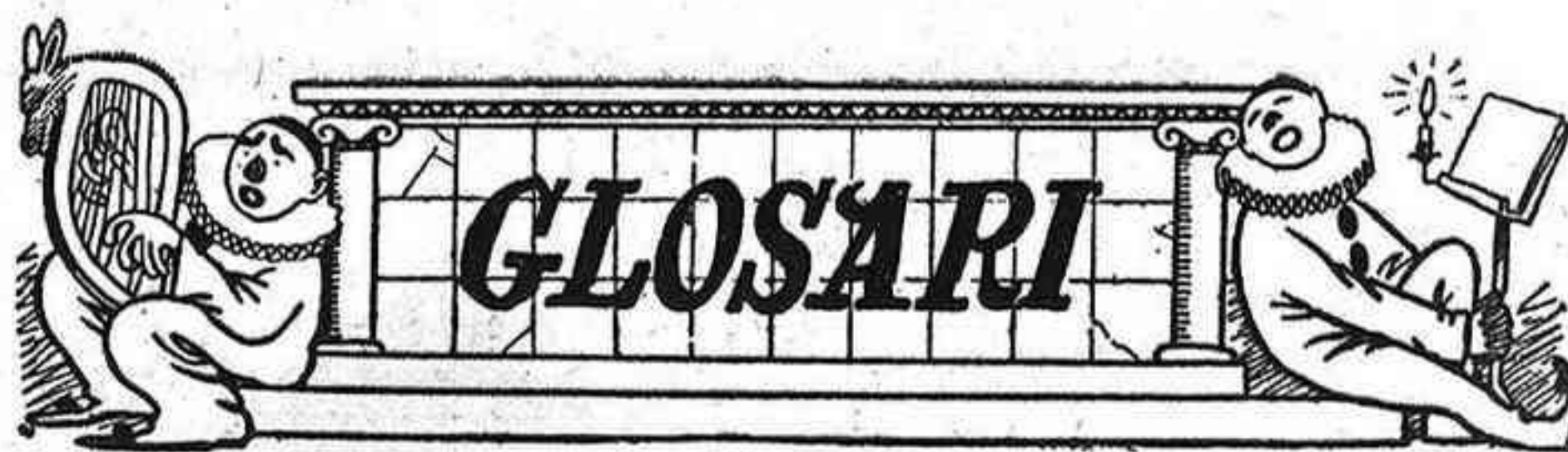
Pera'l dilluns, dia 5 de Setembre, declarà la Solidaritat Obrera una vaga general, ab l'objecte d'apoiar als miners bilbains. La vaga fracassà. No obstant, aquell matí no sortiren diaris.—Se celebrà ab solemnitat el V Congrés Internacional d'Electro-Radiologia Mèdiques.

El senyor Roig y Bergadà, davant l'actitut hostil de les minories de l'Ajuntament, que l'acusaven de tenir abandonades les funcions d'arcalde en profit dels lerrouxistes, dimití. Al cap d'alguns dies fou nomenat el marquès de Mariano.

Les manifestes immoralitats dels lerrouxistes en l'administració municipal provocaren una fonda agitació en la Ciutat. La qüestió del concert de la cal, el guix y el ciment, y sobre tot la de la portada d'aigües, sublevaren la consciència dels barcelonins. Malgrat això, els regidors lerrouxistes, en una llarguíssima sessió que durà desde les sis de la tarde del dia 28 de Novembre fins al mitgdia del 29, donaren el seu vot a la proposició fraudulenta d'en Gonsal de Rivas. Portat el plet al Congrés, els discursos d'en Carner y d'en Ventosa demostraren la monstruositat de l'acord, y en Lerroux y els seus foren declarats culpables en plena Cambra per l'Azcarate y en Pau Iglesias. La sensació fou enorme a Barcelona. Els incondicionals d'en Lerroux volgueren pellar la terrible ferida rebuda preparant una arribada apoteòsica al seu desprestigi capdill pera'l dia de Nadal. Però la manifestació no passà de mitjana.

Fa un any de l'adveniment dels lerrouxistes al govern municipal. Y en aquet curt espai de temps s'han enfonzat fins el coll en fastigoses immoralitats. Per forsa l'any nou ha de portar una vida nova pera Barcelona...

WIFRED

MANAMENTS

L'altre vespre, a l'entrar a casa seva, el glosador va veure a terra un sobre que devien haver tirat per dessota de la porta.

A dintre del sobre, ben doblegadet, hi havia un paper a tall de circular.

El glosador, indolentment, sense curiositat, ni menys entusiasme, el desplegà y vegé que'l paper era imprès ab màquina d'escriure.

Deia aixís, el paper:

ELS MANAMENTS DE LA LLEI D'EN LERROUX SÓN DEU

- 1.er Obeiras an en Lerroux com un gos a son amo.
- 2.^{on} Aniras a deixar els rals a la Casa del Poble.
- 3.er Creuras les mentides d'«El Progreso» con si fossin veritats.
- 4.^{rt} Votaras a ulls clucs no a qu't sembli, sinó a qu't diguin.
- 5.^{nt} Quan arribi el «Jefe» l'aniras a rebre, ab obligació d'esgargamellarte cridant quan passi, y d'emocionarte quan obri la boca.
- 6.^e Tractaras de traidors a tots els republicans quines idees discrepin poc o molt de les idees del teu Senyor.
- 7.e Pagaras religiosament y sense protesta els impostos a que'l partit t'obligui, per exagerats que siguin.
- 8.e Trencaras els vidres dels botiguers que no's vulguin deixar robar.
- 9.e Destorbaras tots els mitings dels demés partits.
- 10.e Procuraras arruinar aviat a Barcelona.

Aquets deu manaments s'enclouen en dos, això és: predicar molta llibertat y atropellar a tothom que no pensi com un mateix.

(Del «Catecisme» d'Un joven bárbaro.)

— Amén... Amén... Amén... — afegí mentalment, per tres cops, el glosador.

Y entrà concirós a la seva cambra.

Y's tragué maquinalment l'americana, les sabates, els pantalons...

Y's ficà al llit.

Y ben estirat dessota del flonjo «edredón» ple de plomes d'aneu a saber quines besties «plumáceas»..., comensà a rumiar, a rumiar...

Y aixís, ajagut al llit, a la claror imprecisa de l'espelma, ab un llapis-tinta a una mà y les cobertes d'un llibret de paper Job a l'altra, el glosador va posarse a escriure:

MANAMENTS DE LA LLEI DEL BON BARCELONÍ

Primer y unic.—Ja ho sab pera una altra vegada... En temps d'eleccions, no val a badar.

XARAU

Bitllets comprats a Barcelona, 9.500.000 pessetes
Premis caiguts a Barcelona. 1.000.000 »
Total de pessetes evaporades, 8.500.000.

Ros

NÚMEROS CANTEN

—Què's creuen que es això?... Una resta?... Doncs s'equivoquen. Es l'ignoscentada d'aquest any.

TELÓ ENLAIRE

PRINCIPAL.—Impossibilitats de ressenyar les magnes funcions d'Ignoscents, que han proporcionat plens extraordinaris, ens acontentarem ab fer constar algun dels punts del programa de *risa dient* que s'estrenaren les obres *La malaltia de moda*, *Adiós Domingo!*, *La torre dels sustos*, *De la Patagonia*, *La mona*, y's donaren atraccions com *Inaudi-to*, *Clinica moderna* y *Paginini y Sarasate*.

Ara diguin si ab un cartell aixís no n'hi havia pera fer riure per les butxaques fins a provocar el pi-pí.

—Hi ha hagut, també, tanda de *Pastorets*, ab gran regositg de la mainada y dels seus acompanyants. Encara no'ls havem vist, però tenim ganes d'anarhi. No'ns volem deixar perdre aquella tirada... de versos que diu el senyor Martí fent de *Dimoni*.

LICEO.—La primera representació de *Salomé* y la reparició de la Gemma Bellincioni varen atreure al Liceu molta concurrència. La Bellincioni, notable com sempre, sobre tot en el gest y les actituds. Aquesta dòna té grans condicions de mímica tràgica. Cantant va tenir moments de veritable forsa. El bariton va estar igualment acertat, encara que potser patia d'un excés d'encarcament.

El mestre Mancinelli portà l'orquestra tal volta ab massa lentitut.

ROMEA.—Divendres passat va estrenarse la comedia en quatre actes *L'Amor vellla*. Es una de les millors, potser la més arrodonida d'en Caillavet y en De Flers, els afortunats autors d'*El rei*.

En *L'Amor vellla* hi ha, com en totes les obres que coneixem d'aquells senyors, una gran quantitat de observació natural, exacta, de la vida moderna. Es una obra alegre, divertidíssima, que enclou un pensament digne, molt hermós y molt humà: «La única cosa que guarda a la dòna es l'amor, el veritable amor». Tots els tipos que intervenen en l'acció tenen el degut relleu psicologic, cosa digna de admirar en una comedia que calsa tants punts de caricatura com aquesta. L'acció no decau un moment, y fora difícil consignar les escenes importants, perquè totes resulten plenes d'interès. En les situacions, en el dialleg, hi han abocat, els finissims escriptors, un devassall de gracia, d'originalitat y d'intenció que no hi ha més que demanar. En resum, que això de *L'Amor vellla* 's farà molt, perquè l'*Amor* convens y la *vellla* resulta aprofitada.

La traducció, molt discreta.

Els actors, tots al seu lloc. En Capdevila molt just en el paper d'*acomodador de palcos*.

Pera la funció d'Ignoscents s'anunciava: *La reixa misteriosa*, *El testament de l'Ambrós*, *Vol deixarme els pantalons?* y *Donzella qui cerca marit*. De lo que valgui la pena'n parlarem la setmana entrant.

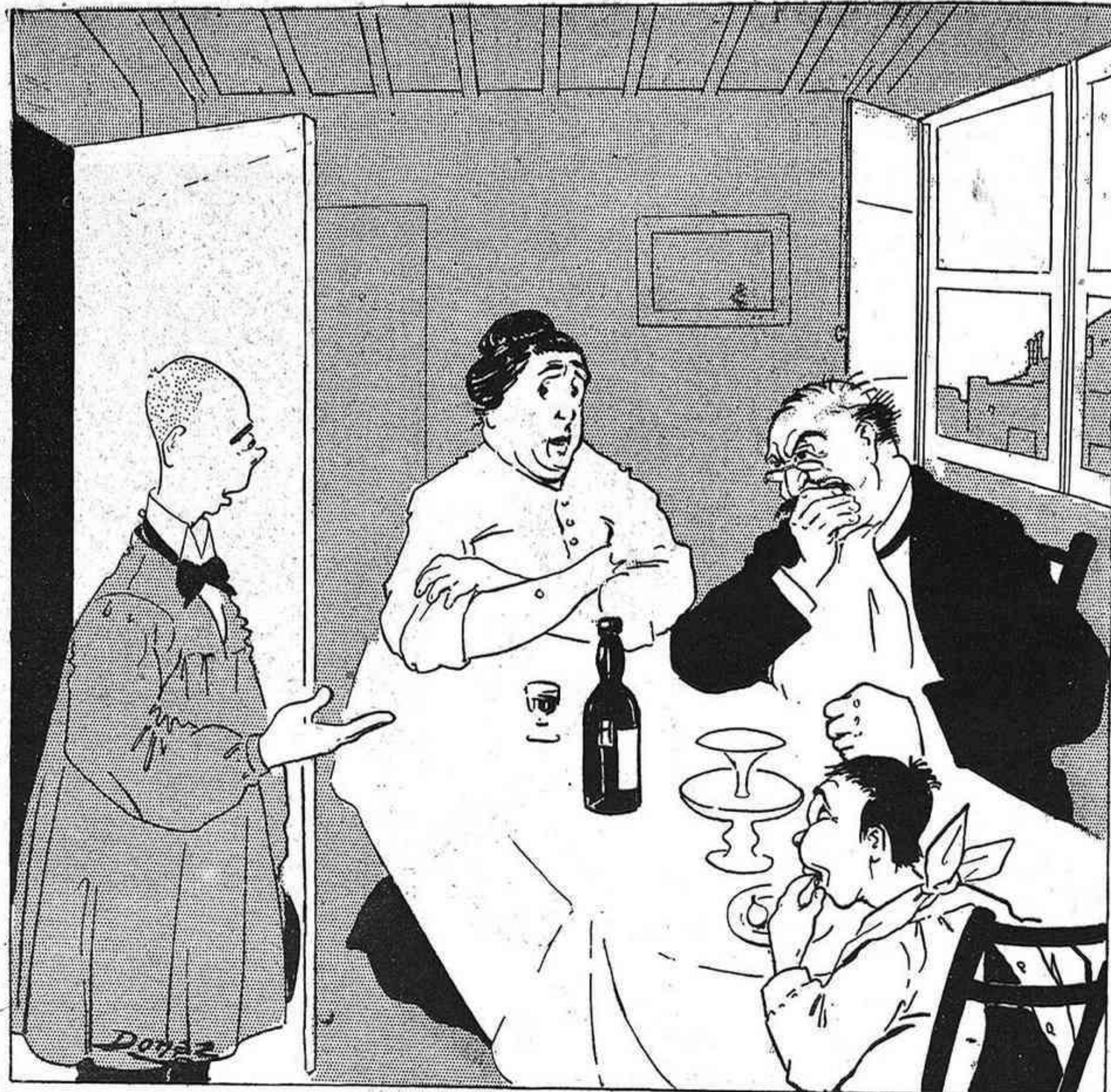
NUEVO.—Darrerament s'hi ha estrenat una futesa que no va acabar de complaure a les galeries. Ens referim a *El secreto de Susana*, una sarsueleta ab intencions picaresques però que no arriba a alegrar ni al apuntador, que es el qui té la picardia més a la vora.

Els autors faran molt santament de no reincidir.

Llàstima que l'Empresa's gastés algun diner en la presentació!

Y entre tant anem per una altra novetat, vinga exprimer la llimona d'*El Conde de Luxemburgo!*

L. L. L.

EL NOI DEL FORN

—Diu l'amo que dispensin, que'l gall que'ns van dur pera rostir, s'ha cremat.

—¿Sí?... Doncs digues al teu amo... que nosaltres també.

ESQUELLOTS

Ab motiu de la festa extraordinaria del dia 6, el número de L'ESQUELLA de la vinent setmana sortirà el dijous, 5 de Janer.

Madrid està desesperat. Cap dels sis premis grossos de la rifa de Nadal ha tingut enguany l'atenció de quedar-se en la coronada vila. Tots han volat. Y lluny, lluny!... Els dos primers, a San Sebastián; el tercer, a Avilés; l'altre, a Cartagena; l'altre, a Reinosa; l'altre, a Barcelona...

Però, qui no pot segar, espigola... o «parla del blat». Ja que la sort no ha volgut protegir als madrilenys, la seva premsa, a modo de compensació, entreté als seus lectors explicantlos, ab tots els seus pèls y senyals, com y de quina manera s'ha perdut la batalla.

Veuran, veuran quines coses més interessants refereix.

***

El colegial que va *cantar* la bola dels sis milions se diu Alfons Ventura Blanch. «En el solemne moment—diu un diari de la cort—en que, tremolant d'emoció, la tendra criatura llegia la fabulosa xifra, *el relox marcaba las once y cinco*.» Apúntinse aquet dato pera l'Historia... dels nostres vicis nacionals.

El darrer número que sortí de l'urna va ser el 36.803, premiat ab 5.000 miserables pessetes. Si els sembla convenient, d'aquest altre dato poden també pendre'n nota.

L'acte del sorteig, que havia comensat a les 9 y 50, va donarse per terminat a la 1 y 15.

Com ningú ignora, el número de bitllets que entraven en sort arribava a 46.000. En cambi—y això ja no ho sab tothom—els premis no eren més que 2.516. *Lo cual que*, com diuen a Madrid, els bitllets que forsosament havien de quedar-se *in albis*, ascendien a 43.484.

¡Quasi cap!...

***

A pesar de lo que sobre aquet punt s'ha dit, deixant apart alguns decims solts, els bitllets sencers que l'Estat ha deixat de vendre no han sigut més que 55, a cap dels quals, per cert—consòlinse els jugadors desgraciats—no li ha tocat res que valgui la pena.

Finalment—y aquí passem ja a Barcelona—la nostra ciutat, desenfrenada com de costum, s'ha gastat en el passat sorteig la bonica suma de 9.514.500 pessetes. Y com que ¡ay! les sorts vingudes aquí no passen gaire del *pico*, resulta que aquest any els jugadors barcelonins no han perdut més que *nou milions*.

¡Una rifada en tota regla!...

Y ara, prou rifles.

Prou... fins l'any que ve, que, oblidada ja aquesta hermosa llissó, tornarem segurament a *las andadas*.

¿Ja ho saben?

Intercalada entre les varies coses estranyes que don Alacandro va dir el diumenge al arribar a la *Casa del Pueblo*, hi ha una manifestació importantíssima que a molts, tal volta, els haurà passat per alt.

«Barcelona—digué—ha de ser el *laboratori* de les nostres iniciatives polítiques y socials.»

FI D'ANY

—Be, noi, parla clar, ¿quina es, ara com ara, la teva situació econòmica?

—Còm t'ho diré jo!... Imagina't una caixa municipal... en ple exit...

Laboratori... laboratoril!... Això fa olor de química. ¿Què diable deuen voler confeccionar aquets bútxeres? Hi haurà que posarse a l'aguait.

Un' altra frase pronunciada pel *caudillo* en el mateix sermó: «La agresión sufrida por el partido radical—l'home's refereix a la severa desautorisació fulminada contra ell pels senyors Azcárate y Pau Iglesias—ha sido por la espalda.»

Vaja, «siempre se *desagera* algo».

Si lo del Congrés, tan clar y tan noble, ha sigut «por la espalda», allò d'Hostafrancs, ¿per aont direm que va ser?

Al passar don Lacandro per la Granvia, un turrinaire de la fira's va empenyar en oferirli una barra de turró.

L'idol de la *Casa del Pueblo*, naturalment, no va voler acceptar la simbòlica presentalla.

Y's comprèn...

Com que de *turró* li'n sobra.

Y de *barra*, també!

Ab la manifestació radical del diumenge ha tornat a venir la confusió de números.

Els uns, que'ls manifestants no arribaven a cinc mil... Els altres, que passaven de cinquanta mil...

Y deia un xino, ab *El Progreso* als dits:

—Miri que de cinc mil a cinquanta mil hi va molta diferencia.

Diferencia?... No... Un petit zero...

Lo que hi va es molta despreocupació!

En pocs dies s'han registrat a Barcelona un sens fi de suicidis, crims, desgracies accidents...

Quan això passava al fort del estiu, deiem que'n tenia la culpa D.ª Canícula.

Ara's veu que ni el termòmetre ni el baròmetre hi tenen res que veure.

Aquet desgavell, els lerroixistes, en altra època, l'haurien atxacat a la *calle de Caspe*.

Avui ho atxacaran a l'Azcárate y an en Pau Iglesias.

¡Quines coses més rares se llegeixen, devegades!

En un article que'l diumenge publicava *El Progreso* s'assegurava que tots els homes lliures y progressius d'Espanya y tots els cors altruistes del extranger confien en l'Ajuntament lerroixista de Barcelona!...

Lo més estrany es que'l tal article portava per titol «La barricada».

Ab tota sinceritat, ¿no troben que en aquesta darrera paraula forsosament hi havia d'haver alguna errada d'imprenta?

Dissabte passat, ab motiu de fer l'entrega d'un premi d'edificació, el *tristemente célebre* Vinaixa va anar a atiparse a la taberna *La Luna*.

A la memoria'ns venen els versos d'en Molas y Casas:

*Hoy salen para la Luna
dos hombres y un rechidor...
Se van a probar fortuna
saliendo de un gran cañón.*

Sinó que aquí, els medis de provar fortuna no son canons, sinó concursos, festes, projectes descabellats.

Això, els medis... El fi es un altre.

El fi es el mateix d'aquell tranquil que tenia per lema: *Alipa't be y amaga't pa.*

L'Ajuntament radical no ha volgut repartir bonos als pobres el dia de Nadal.

Es clar, com que'ls nostres edils no tenen res de religiosos!

En cambi, l'Ajuntament va permetre que'ls seus empleats celebressin Santa Victoria, el dia del sant de la reina.

Naturalment, com que'ls nostres edils són tan republicans!

No està gens malament el nom que li ha tret an en Lerroux un estimat amic nostre.

Li diu: *L'home dels dos Panamás.*

Per poc que s'hi fixin observaran que'l motiu li ve que ni pintat.

L'home dels dos Panamás!

Es clar...

A l'estiu se'ns presenta ab el panamá de la cinta espanyola. Y, a l'hivern, ab el Panamá de les Aigües.

Llegeixo:

«En el término de diez días la guardia municipal ha recogido 425 mendigos. De ellos, sólo 113 son hijos de esta ciudad.»

Ja ho veuen; 312 forasters que venen a Barcelona a fer de pobre. Com si aquí n'hi hagués *carencia*.

Però es lo que deü pensar en Lerroux:

—Vetaquí 312 vots pera mi, demà, que hi torni a haver eleccions.

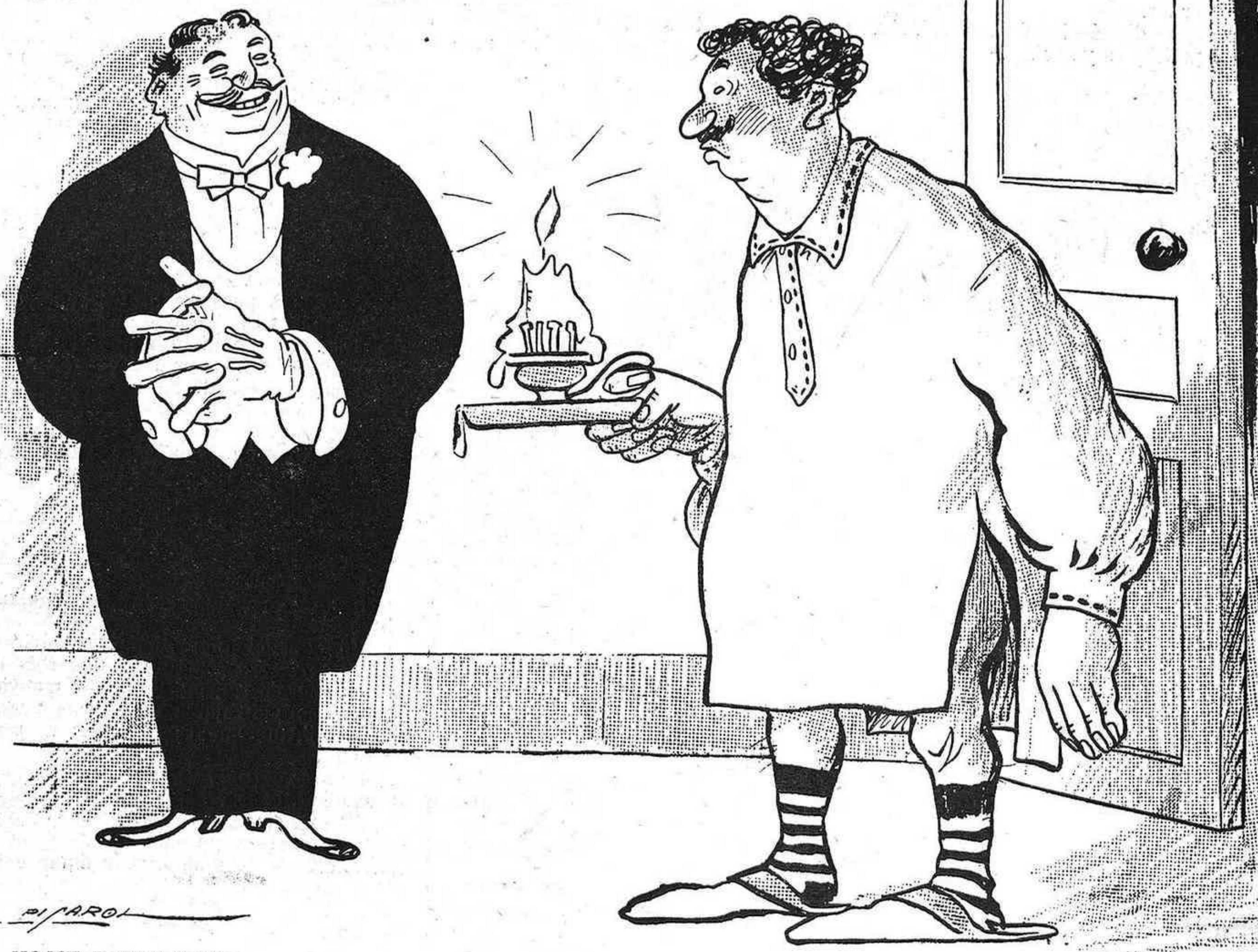
Y qui sab!... potser algun d'aquets 312 miserables, sortirà elegit regidor, en la nova fornada...

No podia faltar.

En vista de que'l negoci de les aigües se'ls en va a can Pistraus, el subdits de don Alacandro, obeint cegament les ordres de l'amo, han tornat a posar en circulació l'antiga y desacreditada bola del separatisme.

Sí, senyors: vostès, —estimats lectors— nosaltres, tots els ciu-

HOME PREVINGUT

—Però... que t'has trastocat?... Aixís, en camisa, penses assistir a la Junta de vocals associats?

—Veuras, noi: m'han dit que ara, a la Casa Gran, s'hi ha d'entrar ab certes precaucions...

BABILONIS

—Y què ve a]ser aquest assumpte de l'aigua, que se'n parla tant?
 —No ho sé... El dia que'm vagui ho vui preguntar al meu taberner.

tadans dignes que no'ns mostrem disposats a deixarnos saquejar, som *separatistes*.

Aquí no hi ha més patriotes que l'emperador del Paralelo, don Gonzalo de Rivas y en Lladó y Vallès.
 Cantem, companys, cantem:

Oy, oy, oy!...
 ¡Quants n'hi ha que roden lliures,
 y mereixen sê a Sant Boy!

Sembla que'ls radicals han arribat a prometre actes de regidor a alguns dels vocals associats que's vulguin deixar conquerir...

Oh, prou, prou!
 El prometre no fa pobre; y, si ells prometen, senyal que tenen.

Però les futures actes que no les fassin anar massa en doina...
 Perquè es molt possible que no n'hi hagi ni pera ells, demà que vinguin eleccions.

Es curiós. Entre'ls que dintre'l lerrouxisme manen o manegen, an el quefe, fins ara, pera anomenarlo li deien *l'Alejandro*. Així, a seques.
 Després del seu discurs al Congrés, l'anomenen encara més familiarment. Li diuen: *Aquel infeliz*.

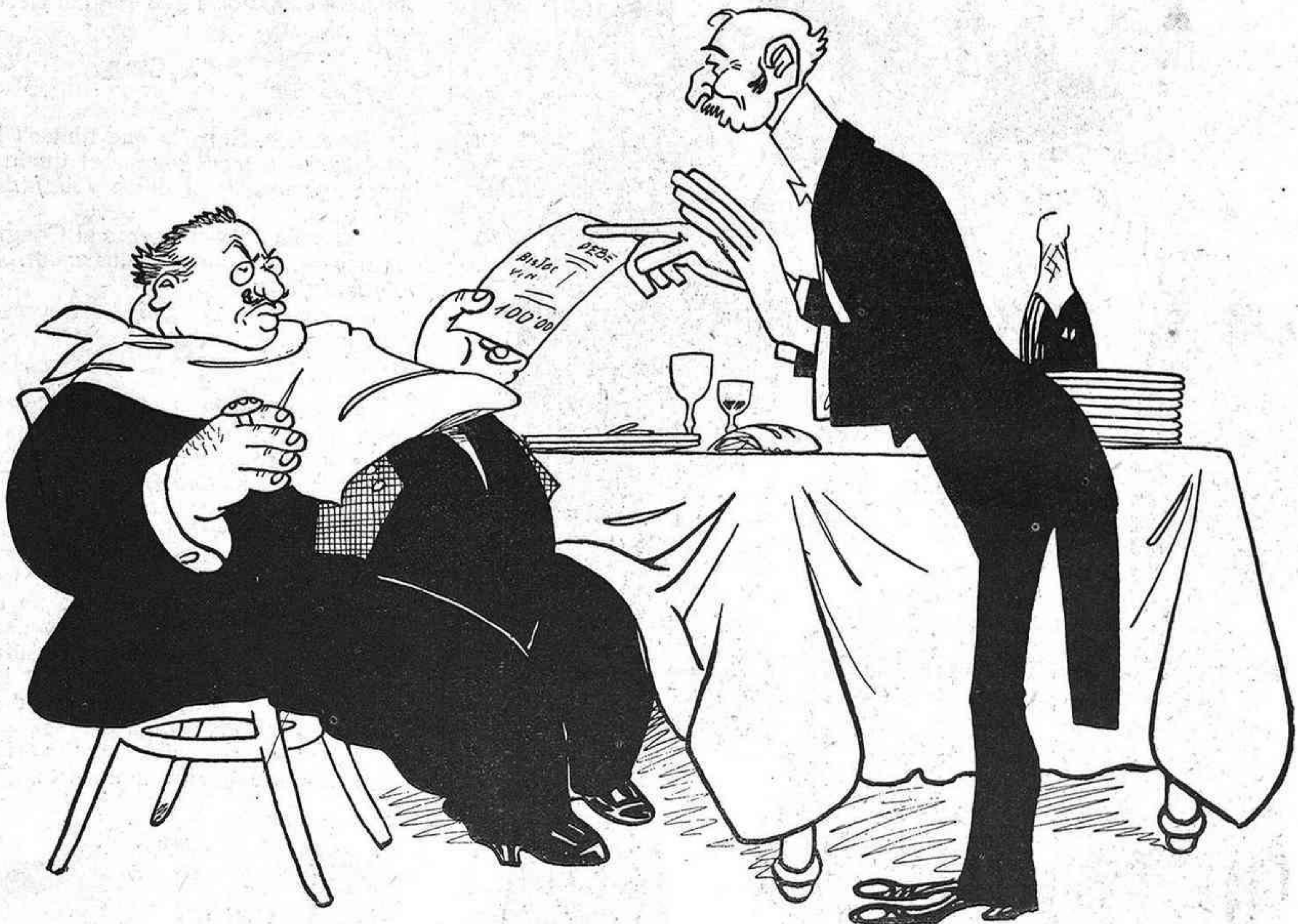
S'ha inaugurat al «Fayans Català», y permanence oberta fins a Reis, una exposició de 60 dibuixos, pastell y carbó, originals dels alumnes de l'*Escola Horaciana*.
 Es digna de visitar-se aquesta mostra de cultura. El director de l'esmentada Escola, donant als seus deixebles, quasi be tots nens de 10 a 12 anys, lliure independència en lo tocant a estils y assumptes, ha creat—podriem dir—un mètode d'ensenyansa intuitiva que promet donar excelents resultats, doncs els nois desenrotllen naturalment la trassa y l'imaginació lluny de l'esclavatge dels *nassos y ulls y peus de guix*.
 Vagi una felicitació als petits artistes y una coral enhorabona al seu mestre.

PETIT CORREU

El passat dilluns, dia 26, va inaugurarse en els salons de l'*Ateneu Obrer* (Tallers, 22) una Exposició Artistic-Industrial d'Obres d'alumnes y ex-alumnes d'aquesta benemèrita entitat, a la qual tant té que agrair la cultura barcelonina.
 Ab aquet motiu l'*Ateneu* ha organitzat algunes festes, dedicades als alumnes, a les seves families y als visitants de l'Exposició.
 Seguint la tradicional costum, comensen ja a visitar la nostra Redacció els almanacs y records ab que les més importants cases de Barcelona saluden als seus clients y, ab ocasió de l'acabament de l'any vell, els desitgen en el nou mil prosperitats y alegries.
 Heusaquí els que fins ara portem rebuts:
Xacolata Amatller.—Tarja artística, ab calendari de fulla mensual, y un almanac de carterera presentat ab molta elegancia.
Francisco Codina. *Reparació de Neumàtics y Càmares* (Universitat, 11).—Gran cromo, ab calendari de fulla mensual.
Diario del Comercio.—Un tomet d'un centenar de pàgines, contenint nombroses notícies financeres y altres datos d'interès general.
Ch. Lorilleux (*Tintes d'Imprempta*).—Magnífica tricromia, representant una marina, ab almanac de fulla mensual.
Consultorio de Seguros de J. Guillén Blanca.—Tarja ab almanac mensual y block de fulla diària.

Indi: No'l podem complaure per la senzilla raó de que'l xisto ja l'hem fet pel nostre compte y el dibuix no'ns acaba de satisfer.—Victor Canigó: Es molt filosòfica, transcendentalment filosòfica, ab filosofia encatronada y seria, que es la pitjor de les filosofies. Aprengui d'en Pompeyo Gener.—Q. R.: Potser ho aprofiti pera un esquellot; gracies.—Pep Cistellé: Una mica més de cuidado en versificar, senyor Cistellé..., que'l vigilant de casa, en un any ha progressat molt més!...—M. P.: Igualment li desitgem a vostè. Que la vida li sigui ben dolça per un grapat d'anys pera honra y gloria de la secció de Trencà-Caps.—Josep Sadurn Mas de los Valls: Rebut, y tantes mercès.

DEMÀ QUE S'APROVESSIN ELS PRESSUPOSTOS

—Còm!... Un biftec ab patates cent pessetes?... Que us heu tornat boig?
—Ah, fill meu, vostè'n té la culpa.

QÜENTOS

Un lladregot entra en una sastreria; s'emprova una americana molt bona y, aixís que la té posada, fuig corrents.

L'amo de la botiga, aleshores, crida a un municipal y tots dos corren al darrera del lladre. Al veure que no'l poden agafar, el guardia's disposa a engegarli un tret de revolver.

—Cuidado, cuidado!—exclama el sastre. Apunteu a les cames, que l'americana's foradaria.

—

En un restaurant:

El parroquià mastega un tallet molt escàs de carn molt dura.

—Què me'n diu d'aquest bistec?—li pregunta el mosso.

—Que, per l'edat que té, m sembla una mica petit.

—

El senyor Palaudaries es molt estalviador.

Un dia, allà a les onze del matí, arriba a una fonda, dresprés d'un llarg viatge; y, morintse de mal de cor, pregunta al encarregat:

—Quant ne fan pagar del dinar?

—Cinc pessetes.

—Y del sopar?

—Quatre.

—Doncs, serveixim un sopar.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

Administració y Redacció:

Llibreria Espanyola,
Rambla del Mitg, núm. 20
BARCELONA

Preus de subscripció:

Fòra de Barcelona,
cada trimestre:
Espanya, 3 ptes.-Extranger, 5

Número solt: 10 centims — Atrassats: 20

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

ALMANAC

POLITIC - CLERICAL

DE

La Campana de Gracia

pera 1911

AB LLICENCIA DE L'ORDINARI

Se ven a 2 rals per totes les parroquies
de Catalunya

DIETARIOS PARA 1911 Desde 1 á 3 pesetas

Episodios Nacionales

B. PÉREZ GALDÓS

AMADEO I

PTAS. 2

TAPES AB PLANXES DAURADES PERA ENQUADERNAR

L'Esquella de la Torratxa

Tapes soles.	Ptes. 2'50
» y enquadernació	» 3'50

L'ESQUELLA
DE LA TORRATXA

ALMANAC

PERA 1911
PREU: UNA pesseta

La mujer desconocida
En el campo de Gules
Entre todas las mujeres

por Alberto Insúa
» Mariano Alarcón
» R. López de Haro

Un tomo.	3'50 Ptas.
»	4 »
»	3'50 »

ANATOLE FRANCE

ABEJA

Un tomo en tela: Ptas. 2

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, un ral pera certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebaixes.

FELICITACIÓ... RADICAL

—Que per molts anys... Els desitjo un bon fi y un bon comensament...

